Székesfehérvár, 1919. XVII. évfolyam, 50. szám. 63. Csütörtök, április 28.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak: 1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kapnátok: a dohánytőzsdékben.

Az apákhoz és anyákhoz.

Irta: Rákosi Jenő.

Az ujabb kor legnagyobb és legdicsőbb vivmánya az, hogy az értékek benne helyet cseréltek. Régen az arany és ezüst, a drágakő, a selyem és bársony és a pénz minden neme és az anyagi érték ezer formája volt emberi felfogás szerint a gazdagság fogalma. Az egyesek ma is ezek után az értékek után futnak káros versenyben. Az összesség sem hanyagolhatja el az anyagi javak e tömegét. De immár ott trónol a legvilágosabb elmékben a megismerés, hogy a nemzetek legdrágább kincse, legértékesebb vagyona, legfőbb ereje az ember anyaga.

Minden mozgalomnak tehát, amelyet eddig humanitáriusnak tartottunk, óriási gazdasági jelentősége van. A közoktatás ügye, a közegészség, és mindaz, ami az embertőke gyarapitását és megjavitását szolgálja, elsősorban közgazdasági szolgálat. Hiszen a vésőnek, a kalapácsnak, a tollnak és az ekeszarvának is az ad nagyobb értéket, hogy hányan forgatják és kik veszik kezükbe. Az ember teszi becsessé az anyagot, nem megforditva. Az ököritói rémes katasztrófának iszonyusága épen abban rejlik, hogy nem a gazda veszitette el birtokát, hanem a föld veszitette el gazdáját.

Iparkodás, munka, takarékosság, okosság minden elveszett értéket vissza tud szerezni. De a legáldottabb föld sem képes az elveszett gazdát, az elpusztult embert életre kelteni. A kezdetlegesen összerótt vityilló kastéllyá nő a szorgalmas ember kezében; a legfényesebb vár összeomlik, ha az ember kipusztul belőle.

Az utolsó tiz év magyar államférfiai e megismerések alapján oly munkát inditottak meg, amellyel Magyarországot a civilizáció élére állitották. Az ember s főleg a gyermekvédelem mondhatnám csodájára járnak a nyugati társadalmak vezéralakjai. Ki merné tagadni, hogy Magyarország jövendőjének a kérdése a magyarság hatalmas és ellenállhatatlan kifejlődése. Nincs ennél nemzetibb, nincsen függetlenségibb politika. De sőt nemcsak Magyarország históriai nagyságának helyreállitása fordul meg ezen a kérdésen, hanem Európa keleti részének békéje, művelődése, biztossága és virágzása is. Mert a Duna-Tisza hatalmas völgyében, a Kárpátok gyönyörü koszorujában nincsen egyetlen faj sem, amelyre egy birodalmi szervezet biztosan támaszkodhatnék, kizárólag csak a magyar. Abban a pillanatban, amidőn e fajnak számbeli, műveltségi és vagyoni ereje megtöretnék a sors csapásai alatt oly mértékig, hogy le kellene mondania vezénylő és egységbe kapcsoló hivatásáról: abban a pillanatban a fajok ádáz versenygése és visszavonása ütné fel hydrafejét. A bomlást külső hatalom ideig-óráig fenntarthatná, de csak a szabadság árán, csak az autokrácia vaskezével. Minthogy pedig az ily hatalomnak semmi etikai célja nem volna hatalmi érdekén kivül, hovahamarább meg kellene őrlődnie s ez a gyönyörü, az Isten által is egységesnek teremtett ország, prédája lenne a prédakeresőknek és széttagoltatnék s latrok osztozkodnának Krisztus Urunk e ragyogó, számunkra kiteritett köntösén, melynek amig mi itt vagyunk, Magyarország a neve.

Ez a jelentősége annak a mozgalomnak, mely minden alakjában az emberanyagot védi ebben a sok külső és belső ellenségtől tépett országban, amelynek legujabb alkotása a Gyermekszanatórium.

A Gyermekliga szárnyai alá szedi az elhagyott, a züllött, a védtelen gyermekvilágot, hogy megmentse az országnak. A Gyermekszanatórium Egyesület a beteg gyermekeknek vet ágyat, nyujt segitséget és rendel ápolót, hogy megmentse az életnek.

Társadalmunk jeles és önzetlen vezérférfiai állanak ez alkotás élén és küldik ki hivó, kérő, buzditó szavukat a nemzet társadalmához. Szegény és gazdag, aki meghallod, nyisd ki elejbe a szivedet. Nincs a világon irgalmasság szebb

Szőke, a lakatos.

— A „*Fejérmegyei Napló*" tárcája. —

Ha gyermekkoromra gondolok, sokszor eszembe jutnak a lakóink. Nagy házunk volt hatalmas udvarral és kerttel, köztük egy keresztépület. A keresztépület balszárnya kamara volt, közepe a kert lejárója, a jobbszárnyát pedig kiadtuk. Rendesen valami szegényes szabómester bérelte, a ki a szerény árendát ruhában dolgozta le. Egyforma, szürke emberek voltak ezek a szabók s igazán örültem, mikor egy tavaszon Bogyi bácsi vette ki. Cukrász volt az öreg s előre élveztem a sok édes csemegét, amiben részem lesz.

Hárman voltak Bogyi bácsiék. Ő, a felesége, meg a kutyájuk. Barátságos, csendes ember volt az öreg. Olyan a kutyája is, a Pufi. Soha senkit meg nem ugatott. Jóindulatú asszony volt Bogyiné is; a légynek se vétett. De már ő beszédesebb természetü volt. Örökösen süvitett. Különösen a lányáról szeretett beszélni. Mindjárt másnap, hogy az udvarunkra költöztek, előhozta. Sohase mondta máskép, mint lelkemadta lányomnak. De tudta dicsérni! A mellett sopánkodott, hogy milyen durva, részeges emberhez adta.

— Nem tudtam én azt, lelkem — siránkozott — hogy olyan részeges a gyalázatos. Hisz mindenfelől csak a jót hallottam felőle. Meg azután, hogy annyira járt a lelkemadta lányom után, azt hittem, a tenyerén fogja hordani. Ugy is volt az első esztendőben, mig rá nem kapott az italra. De hogy olyan italos lett, egészen megvaditotta a pálinka; most meg már örökösen részeg. Hiszen ha csak magát pusztitaná! De a lányomat is egyre üti, hogy ki nem fogy a lelkem a sirásból. Azért is veri őket az Isten, hogy gyerekeket se ad nékik. De tán még jobb is, hogy nincs. Kitelnék attól az embertől, hogy elpusztitsa. Hej, de meg is vert vele az Isten!

Nagyot sóhajtott s hosszasan gondolkozott maga elé. Aztán elől kezdte. Ki nem fogyott a panaszból.

— Ha legalább dolgozna! De soha kezébe se veszi a kalapácsot. Hogy azt se tudom, mi lesz belőlük! A lányom meg nem mer szólni a lelkem. Hiszen még igy is őt zaklatja, hogy mért nem kér tőlünk több pénzt. Persze, kell a pálinkára! Ej, hogy mért is nem döglik meg az ilyen ember!

Sajnáltam szegény asszonyt. Érzett abban a kis lakásban, a levegőjében volt, hogy annak a csendes öreg pár embernek, aki ott lakik, örökösen másutt jár a gondolatja. S éreztem, hogy minden gondolatuk szomoru, bánatos.

Kiváncsi voltam, milyen lehet a lányuk, hogy ugy szerették. Nem telt belé három nap se, megtudtam. Egy délelőtt jött haza sápadtan, kisirt szemmel. Rendetlen volt a ruhája is. Az arcára nem igen emlékszem, de nem volt szép. Lehet, a szeplő miatt. Sovány, karcsu növésü volt. Azt már az anyjától tudtam, hogy harminc éves.

A Pufi sehogyse birt az örömével mikor észrevette. Majd lehuzta. Alig győzte szeretni az anyja is. A kis asszonyka pedig, mikor meglátta, csak sirva fakadt s odaborult a nyakába.

Ki nem állhatom a pityergést. Nyafi egy asszony, gondoltam.

Hanem hallom ám ebéd után, hogy valakit ugyancsak ugat a Pufi. Mérgesen ugatott s közbe-közbe hosszasan hörgött. Vajjon kit ugathat? Hiszen még eddig senkit se ugatott meg, járt az eszemben.

Kimentem a folyosóra. Egy hatalmas termetü, elhanyagolt külsejü iparos tartott a Bogyi bácsiék lakásának. Piszkos, zsiros kék zubbonya elárulta a lakatost. Rögtön kitaláltam, hogy Szőke

Sövegjártó János vászon kereskedése Székesfehérvár, Barátok épülete, AZELŐTT: Özv. HANEL ANTALNÉ. Állandó nagy raktár ágy- és asztalneműekben, szintartó karton és zephirekben stb.

Mai lapunk 4 oldal.

00000240

és meghatóbb, mint amely a beteg gyermek ágya fölé hajlik. Te, akit az Isten gyermekkel áldott meg, jer és segíts és ezzel háláld meg a gondviselésnek azt, hogy képes vagy a magad gyermekéről gondoskodni anyai, apai szived boldogságára. Te, akitől a sors megtagadta a gyermek örömét, jer és segíts épen ezért, mert meg vagy kímélve attól a pokoltól, mely az elhagyott, szegény szülő szivet oly iszonyuan sanyargatja: attól, hogy nem képes beteg gyermekéről gondoskodni.

Gyertek mind, akik ezt olvassátok, meggondolván, hogy az Isten munkáját végzitek; meggondoiván, hogy a nemzet beteg gyermekeiről veszitek le a szenvedést.

Mily fenséges látvány: a társadalom páros viadalban a köztünk orvszándékkal bujkáló halállal. Nem fogjuk legyőzni, mert a földön nincsen halhatatlan semmi és senki, csak épen egymaga a halál. De szembe szállunk e rémmel és nem engedjük, hogy szövetségben a szegénységgel, a nyomorral, a könnyelműséggel, könnyű prédához jusson.

Akit lehet, ahol lehet, ahányat lehet sápadt kicsinyeink közül kiragadjuk kegyetlenül fojtogató csontos kezéből: ez a szegény gyermekek szanatóriumának isisteni hivatása.

Zarándok út Rómába.

A mi zarándok utunknak célja s egyuttal fénypontja a magyar szent korona-emlék ünnepélyes leleplezése s az ezzel kapcsolatos ünnepségek voltak.

Nem akarván a t. olvasó közönség türelmét kelletén túl lefoglalni, csak nagy vonásokban vázolom az ünnepélyek lefolyását.

Még 1900-ban, a magyar szent korona adományozásának s a magyar kereszténység ezzel összefonódó megalapitásának 900 éves fordulója alkalmából nagy és előkelő magyar zarándokcsapat fényes ünnepséget tartott Rómában.

Ekkor támadt fel nagy tudósnuk Fraknói Vilmos c. püspök lelkében az a fenkölt, szép és nemes gondolat, hogy a magyaroknak II. Szilveszter pápa emléke iránti háláját s kegyeletét megörökitő emlékművet állittat föl a Lateráni-bazilikában levő siremléke fölött. Tudvalevőleg a 999 február 2-án pápává választott II. Sylvesztertől kértek Szt. István küldöttei koronát, s a legenda szerint II. Sylveszter mintegy isteni sugallatból a másnak szánt kész koronát Szt. Istvánnak ajándékozta s őt a magyar nemzet fölött a kereszténység apostolává tette, mi által olyan kiváltsággal ruházta föl, aminőt sem előtte, sem utánna uralkodó nem nyert az egyháztól.

Bármi lett légyen a kimagasló szellemű, nagy tudományu és bölcsességü II. Szylveszter pápának előreláto terve velünk magyarokkal szemben, tény az, hogy amidőn az ő jótevő, szeretetteljes gondoskodása magához ölelte nemzetünket, megmentette attól, hogy a keleti római császárság karmai közé jusson s azzal együtt semmisüljön meg, vagy a nyugotrómai császárság hatalmába esve politikai és nemzeti önállóságát elveszitse. Ha pedig ezektől menekül is, államalkotó erő hiányában valószinüleg a történelem mezejéről nyomtalanul letünt elődei, a hunnok és avarok sorsára jutott volna.

Ezektől mentette meg nemzetünket II. Sylveszter pápa, midőn Szent Istvánnak a koronát adományozta, midőn ezzel és az apostoli cimmel őt a magyar kereszténység gyors és szilárd meggyökeresztetésére ösztönözte; egyuttal Magyarországnak a római császárságtól való függését még egyházi téren is megakadályozta.

A Fraknói Vilmos c. püspök áldozatkészségéből emelt emlékműnek leleplezése április 16-án volt nagyszabásu ünnepségek között.

Az ünnepségen a magyar királyt gróf Széchen vatikáni nagykövet, a magyar kormányt Bezerédy államtitkár, a magyar kath. egyházat több püspök és sok más egyházi méltóság, a tud. egyetemet Székely Ferenc dr. prorektor és G. Zsögöd Béni, a műegyetemet Thőry Emil egyetemi tanár képviselte. Képviseltették magukat ezenfelül több város és vármegye s egyéb más testületek.

Az ünnepségre zarándoklók mintegy 400-an voltunk s ezen felül megjelent ott a nagykövetség egész személyzete a a Romában élő magyarságból sokan. A pápa képviselője Respighi biboros volt.

Az emlék-művet a fővárosi képeslapok eléggé illustrálták.

II. Syvesternek a Lateránban levő siremléke fölött a falba erősitett márványtábla két relief képpel. Az egyikon Szent Isván küldöttei Astrik püspökkel élükön koronát kérnek. A másik képen Szent István ajálja föl Magyarország Patronájának országát és a koronát.

Dankó József jó nevü szobrászunk alkotása az emlék-mű. A relief képek szakértő kritika szerint igen sikerültek. Kár, hogy a tábla magasságának arányában nem eléggé plastikusak.

Az ünnepség nemcsak lélekemelő; de megkapóan szép is volt.

Április 16-án d. e. 10 órakor volt a gyülekezés a Laterán bazilika apsisában.

A vatikáni nagykövetet mint a király képviselőjét, utánna Respighi bibornokot mint a pápa képviselőjét a jelen volt magyar püspökök (gróf Széchenyi Miklós, Sipeki Balás Lajos, Fischer Colbrie Ágoston) s a lateráni káptalan küldöttsége fogadták.

A csendes szent misét fényes segédlettel gróf Zichy Gyula pécsi püspök mondta.

Festői szép látvány volt az egyházi méltóságok szines talárja, manselettája s a villogó küldöttségek közt mintegy 25—30 diszmagyar ruhás ur csodásan gazdag ruházata.

Érdekes, hogy az egyházi szabály folytán csak a férfiak helyezkedhettek el a szentélyen belül, mig a nők csak a szentélyen kivül, de közvetetlenül a szentély előtt elhelyezett padokban s a szentély fölötti erkélyen foglalhattak helyet.

Az olaszok nem tudtak hova lenni a magyar diszruhás urak fölötti bámulatukban s azt kérdezték, miféle fejedelmek vagy hercegek ezek.

A vallásos és hazafias érzés megható összeölelkezése volt, midőn a szent mise alatt felzendültek a hazától távol, Rómának, a kath. keresztény világ központjának székesegyházában a mi édes honi nyelvünkön szóló egyházi énekeink.

A szent mise végeztével megindult a diszes menet az emlékműhöz a Te Deum éneklése mellett.

Az előirt szertartások szerint elől ment a szertartás mester, utánna 20 római magyar növendékpap, majd 2 lateráni kanonok. Utánunk ment a pápa és a magyar király képviselője (Respighi biboros és gróf Széchenyi nagykövet, ki a mise alatt külön, diszes trónszékben ült).

Utánuk jöttek a püspökök, a lateráni káptalan, egyházi és világi dignitariusok, zarándokok s vendégek.

Az emlékmű előtt első volt a Szent Istvánról szóló régi egyházi ének eléneklése.

Az ének után következett gróf Széchenyi Miklós győri püspök és Francsics Norbert bakonybéli apát beszéde.

Mindkettő fenkölt szárnyalásu, mély vallásos és hazafias érzéstől sugallt, gazdag történelmi tanulmányokon sarkaló, hatalmas és nagy értékü beszéd volt.

Ha mégis különbséget kellene tennünk a két beszéd között: azt kellene mondanunk, hogy az elsőn inkább a szónoki hév, ékes szólás,

---

lesz s az asszonya után jött. Már csak hátulról láthattam, de hajtott fővel ment, egy kicsit meggörnyedve. Közben egyre szidta a Pufit részeg, össze-vissza káromkodással.

Durván, fölitett kalappal nyitott be a hatalmas szál ember Bogyi bácsiékhoz s nem sokára kihallatszott, hogy milyen csunyán veszekedett. Tán még verekedett is.

Nem telt bele tiz perc már, jött vissza a feleségével. Elkeseredett szótlansággal, megtörve, földre szegezett szemmel ment mellette az asszony. Mintha valami nagy terhet cipelt volna. Az ember pedig vad, haragos tekintettel nézte, ugy szidta.

— Szökj haza másszor is! Bujj az anyádba! Hanem kitekerem a nyakadat! Hol a helye az asszonynak he? Otthon vagy másutt?

A Pufi egyre a sarka végénél acsarkodott, Bogyiné pedig az ajtófélen sirt.

— Mit bógsz? Te akartad, hogy hozzá menjen — szólt rá belülről Bogyi bácsi nagy elkeseredetten.

Én pedig elgondolkoztam. Ez járt az eszemben: Hej, rossz ember lehet ez a Szőke, hogy olyan mérges rá a Pufi!

Ez a jelenet minden nyolcadik-tizedik napon megismétlődött. Végre is fölhivatta az anyám Bogyinét.

— Csináljon azzal az emberrel valamit, Bogyiné — mondta neki — mert az nem megy, hogy uri házban örökösen veszekedjenek!

— Hiszen csititom én váltig, lelkem nagyságos asszonyom, de csak annál rosszabb. Sohase lesz már abból a gyalázatosból jó. S nem elég, hogy örökösen szidja, veri a lelkem lányomat, hanem ráadásul egyre zaklatja pénzért. A lányom meg olyan áldott, békés teremtés, hogy még amit a maga szájából megvon is, odaadja neki, csakhogy szabaduljon tőle a lelkem. Már azt is gondoltuk, hogy ügyvédhez megyünk, hátha elválasztaná őket a törvény. De mikor meghallotta az a részeg zsivány, mert nem tudok jobbat mondani a gyalázatosnak, azzal fenyegetőzött, hogy mintnyájunkat agyonver.

— De hát minek adta a lányát ilyen emberhez, ha tudta?

— Hiszen ha tudtam volna! De meg se álmodtam!

— Hiszen rosszabb az ilyen mindennél. Ha a gyerekek nem pajtáskodnának ugy a Pufival, régen fölmondtam volna. Pedig szeretem magukat, mert jó nép. Nincs is semmi kifogásom. Hanem azt beláthatja, hogy csinálni kell valamit azzal az emberrel. Mondja meg neki, hogy bevitettem, ha még egyszer csudát csinál a házamban.

Hanem ugy látszik, hiába mondta meg neki Bogyiné, mert már két nap mulva ott veszekedett. Egyszer meg egész délelőtt be volt függönyözve a Bogyi bácsiék ablakja. A Pufi pedig elszontyolodva, szomoruan gubbasztott a küszöbjük előtt.

— Tán senki sincs otthon a Bogyi bácsiéknál? — kérdeztem a szakácsnénktól.

— Dehogy is nincs! Hanem az éjszaka hazaszökött a lányuk, hogy az ura véresre verte. Az fekszik betegen.

Még aznap délután eljött a feleségért Szőke. A Pufi soha se fogadta még olyan mérgesen. Hörgött, neki ugrott, ujra hörgött, ujra neki ugrott. Sehogy se akarta az ajtójukhoz engedni.

Nem akarták beengedni a részeg embert Bogyiék se. De ugy döngette az ajtót, hogy attól féltek, betöri. Hát inkább beengedték. Belül aztán iszonyu zajt csapott. Káromkodott, vere-

Költözködés miatt ajánlok kizárólag a legjobb kézimunka gyártmányu cipőket rendkivül olcsó árakban:

Női:

Magas száru vikszos, fűzős és zug	7.— K-tól
Magas száru Box, fűzős és gombos	8·— K-tól
Magas száru Chevro, fűzős és gombos	10·— K-tól
Fél fűzős bőr sarok zerge bőr	5.80
Fél fűzős bőr sarok Chevro	7·50 K-tól
Fél fűzős bőr sarok Box	7·—
Fél spanguis bőr sarok Box	7·50

Férfi:

Magas száru vikszos, zug	7·— K-tól
Magas száru vikszos, fűzős	8·— K-tól
Magas száru Box, zug. és fűzős	9·— K-tól
Magas száru Chevro, fűzős	11·— K-tól
Magas száru Chevro, gombos	12.— K-tól

Amerikai, Kobrak, Lichtmann és karlsbadi cipő különlegességek

Gyermek cipőkben a legjobbak és legszebbek.

Knazovitzky Béla

Nádor-utca.

00000241

mély meggyőződés, a másik mély philosophia és gazdag történelmi tudás erejével hatott.

Az emlékmű leleplezése után gróf Zichy Gyula püspök latin beszéd kiséretében átadta az emléket Respiglii biborosnak, aki azt szintén latin nyelvű beszéddel gondoskodásába átvette.

Ezzel a tulajdonképi ünnepség véget ért s az ünneplő közönség a vatikáni követségi palotába ment, hogy ott a király képviselője előtt tisztelegjen.

A tisztelgés a követségi palota (Palazzo Venezia) fejedelmi pompáju disztermében történt.

Elsőnek gróf Csekonics Endre v. b. t. t. beszélt az orsz. kat. szövetség képviseletében s üdvözölte a király képviselőjét s hazafias buzditó beszédet intézett a zarándokokhoz.

Egyuttal arra kérte gróf Széchen nagykövetet, hogy a zarándokok hódolatát tolmácsolja Ő Felsége a magyar király előtt.

A nagykövet válaszában elismerését fejezte ki ezen lélekemelő vallásos és hazafias emlékünnep rendezői s résztvevői iránt, megigérte, hogy a kifejezett hódolatot tolmácsolni fogja Ő Felsége előtt s már eleve a Felség nevében köszönetét nyilvánitotta.

Beszédet mondottak még Bezerédi Viktor államtitkár a magyar kormány nevében.

Gróf Széchényi Béla mint a magyar szent korona egyik őre,

Székely István dr. tud. egyetemi prorektor a magyar tudományos intézmények,

Szalay Imre min. tanácsos a nemzeti muzeum igazgatója a művészeti intézmények nevében,

Sipeki Balázs Lajos rozsnyói püspök a kath. intézmények nevében.

Végső accordja volt annak másnap este a vatikáni nagykövet estélye, melyre az összes zarándokok hivatalosak voltak.

Gróf Széchenyi nagykövet s neje Mikes grófnő elbüvölték az egész zarándok seregét magyaros, nyájas és lekötelező vendégszeretetükkel. Ugy szólván mindenki számára volt egy-két lekötelező barátságos szavuk.

Hideg buffet mellett szórakozott a társaság mintegy 1 ½ óra hosszáig s mindenki kedves emlékekkel távozott a nagykövetségi palotából, ahol a távol Magyarországnak egyszer fényes és mégis kedves darabjában képzelte magát.

Ő Szentsége a pápa által kegyesen engedélyezett audientiáról nem volna méltó csak függelékképen irni, azért azt külön közlésre tartom fenn.

Néhány szót szeretnék még a Laterán bazilikáról s a Palazzó Venetiáról elmondani, ahol az ünnepség lefolyt.

A Laterán székesegyház eredete visszanyulik Nagy Konstantin császárig, a ki a Lateráni család egykori palotáját I. Sylvester pápának ajándékozta.

I. Sylvester a palota egyik nagy csarnokát a Megváltónak szentelt templommá alakitotta át, amelyben már 313-ban zsinat tartatott.

Ezen ősrégi templomot földrengés, majd a tüz elpusztitotta s a jelenlegi Dóm a 15. században épült s azóta a különböző pápák alatt sokféle átépitésen és változtatáson ment keresztül.

A diszes főhomlokzat az Üdvözitő Krisztusnak (Christo Salvatori) feliratta III. Kelemen pápa alkotása:

A főhomlokzat a vele egységes stilü, óriási szabású (60 m. széles, 10 m. mély) előcsarnokkal, nagy loggiával fenséges benyomást tesz.

Van 5 bejáró ajtója, amelyik közül az egyik állandóan zárva s csak a pápák jubileumi ünnepe alkalmával lesz ki nyitva. A bal felől eső egyik kapuban van egy antik szobra Constantin császárnak.

A Laterán térre nyiló kapu előcsarnokában van IV. Henrik francia király szobra.

Bármennyire szeretném is a világhirü templom belsejét, műkincseit leirni, a hely idő rövidsége nem engedi.

A Palozzo Veneziát firenzei stylben a 15. század közepe körül kezdették épiteni és pedig részben a pogány Colosseum kocka köveiből.

IV. Pius pápa 1560-ban a Velencei köztársaságnak ajándékozta s ezzel együtt 1797-ben Ausztria birtokába jutott.

De, azt hiszem, elég egyelőre ennyi. Ha a m. t. olvasó közönséget érdekli, szivesen folytatom.

(Nagyon kérjük. Szerk.)

Dr. Kerekes Lajos.

UJDONSÁGOK.

— **Katonai kinevezések.** Sok szép reménység valósult meg tegnap és sok édes csillagos vágyakozást fagyasztott le ez a bolondos áprilisi idő. Értjük a katonáék reménységeit. Tegnap kapták meg katonáink a hivatalos értesitést, a mely a májusi előléptetéseket tudatta velünk s a délutáni órákban láttuk már délceg megjelenésü tisztjeinket az uj csillagokkal, a melyek fényesen ragyognak az elegáns uniformison.

A honvédségnél. Őfelsége a király kinevezte *vezérőrnagyokká: Daempf* Henrik és *Schwaab* Alfréd ezredeseket, *alezredessé: Mina* Alajos őrnagyot, az V. honvédkerület vezérkari főnökét, *Azlik* József őrnagyot, *főhadnagyokká: Jungwirth* Gézát a brassói 24-ik, *Mattyasovszky* Lászlót a szfvári 17-ik, *Körmendy* Istvánt a marosvásárhelyi 22-ik, *Beöthy* Dezső, *Horváth* Géza, *Eördögh* Dénes, *Szundy* Géza, *Pintér* Aladár, *Szentiványi* Miklós, *Nagy* Lajos hadnagyokat a szfvári 17-ik honvéd gyalogezredhez, *hadnagyokká: Bugyis* Andor és *Zsaffka* Sándor zászlósokat a szfvári 17. h. gy. e.-hez.

A hadbirói karban *alezredes hadbirává: Morvay* Béla őrnagy hadbirót a szfvári V. h. kerületnél, *őrnagyhadbirává:* dr. *Pridafka* József százados hadbirót a bpesti I. h. kerületnél, *2 oszt. főtörzsorvossá:* dr. *Réti* József törzsorvost a székesfehérvári V. h. kerületnél, *2 oszt. főhadbiztossá: Kemény* István hadbiztost a szfvári V. h. kerületnél.

Kineveztetett tartalékos hadapródd á *Németh* Lajos hadapródjelölt a szfvári 17. gy. e.-nél.

Áthelyezések. Áthelyeztettek: *Peterdy* László 17. h. gy. e. százados a bpesti 1. h. gy. e.-hez, *Wünsch* Béla 17. h. gy. e. főhadnagy a szatmári 12. h. gy. e.-hez, *Apáth* Béla 17. h. gy. e. főhadnagy a pécsi 19. h. gy. e.-hez, *Vámos* Gyula 17. h. gy. e. főhadnagy a szabadkai 6. h. gy. e.-hez, *Barna* Kornél 17. h. gy. e. főhadnagy a bpesti 1. h. gy. e.-hez, *Gyenes* János a pécsi 19. h. gy. e. százados, *Kováts* István munkácsi 11. h. gy. e. főhadnagy a szfvári 17. h. gy. e.-hez.

Elbocsájtás. Elbocsájtatott a honvédség kötelékéből tiszti rendfokozatának megtartása nélkül *Zechmeister* Jenő szolgálaton kivüli viszonybeli 17. h. gy. e.-beli hadnagy.

A közöshadseregnél. A cs. és kir. 69. gyalogezrednél alezredessé *Vatz* Károly őrnagy, őrnaggyá *Nihászy* Ferenc százados neveztetett ki.

A cs. kir. 12-ik dzsidásezrednél alezredessé *Pollheimi Pollet* János őrnagy,

---

kedett. Egy-egy mondat egész a mi lakásunkig hallatszott.

— Más is megveri a feleségét, még se döglik bele! . . . Mert dámának neveltek! . . . Öltözz, mert ingbe hajtalak haza!

S csakugyan az lett a vége, hogy véle kellett menni az asszonynak. Haza se jött szegény többet. Egy hónap se telt bele, nagy szomoruság állott az öregeknél.

— Meghalt a lányuk az este. Holnap temetik. Az a csuda, hogy eddig is birta az ura mellett! — ujságolta a szakácsné.

Sajnáltam Bogyi bácsiékat, de mégis azt gondoltam, hogy jobb volt már igy a szegény asszonynak.

Azt hittük, hogy most már minket is megszabadultunk Szőkétől. Hiába hittük. Már egy héttel a temetés után jött.

— Téged még előbb-utóbb elpusztitalak! — fenyegette a Pufit dühösen.

— Vajjon mit keres még mindig Bogyi bácsiéknál? — gondolkodtam, mikor hallottam, hogy ujra garázdálkodik náluk. Magától Bogyi bácsitól tudtam meg. Pénzt követelt, ők pedig nem akartak neki adni. Erre dühös lett, káromkodni kezdett, verte őket, végül összehányt, összekutatott, mindent s szitkozódott, hogy csak másfél forintot talált.

Most már egészen elzülött Szőke. Csavargásból, zsarolásból élt. Ahol régebben munkát kapott, oda most kéregetni járt. Rendesen olyankor ment, mikor csak az asszonynép volt otthon. Azokat könnyebben megzsarolta, mert féltek a hatalmas, durva embertől s pénzelték, csakhogy szabaduljanak tőle. Szőke pedig minden nap vakmerőbb, követelődzőbb. lett. Hiába csukták el majd minden héten. Letülte, a mit kapott s folytatta, ahol elhagyta.

Egyszer hozzánk is benyitott. Vad elszántság égett a szemében. A hónapos piszok marconává, fenyegetővé tette kütönben is durva arcát. Piszkos, kék zubbonyáról az utolsó gomb is leszakadt; rongyos, cafatos volt a nadrágja is. A szájából messzire büzlött a pálinka. Egyenesen az édesanyám elé állt.

— Pénzért jöttem! — követelődzött minden bevezetés nélkül.

Az apám véletlenül épen a másik szobában volt. Kijött a hangra.

— Mit keres itt kend? — rivalt a részeg emberre.

Az erélyes föllépés megzavarta Szőkét. Alázatosan felelte.

— Elfogyott a pénzem, azért jöttem.

— Talán pálinkára kéne? Hiszen most is részeg kend! Itt van pénz!

Két hatalmas pofont kapott Szőke. A lélegzetünket is visszafojtottuk. Most mindjárt ráveti magát az apánkra, gondoltuk. Dehogy is vetette. Ha az erejéből hagyott is valamit a pálinka, a merszét régen elvette.

— Most pedig takarodjék kend, mert becsukatom!

Leeresztett fővel, engedelmesen indult kifelé Szőke.

— Azért nem kellene mindjárt pofonon kezdeni — motyogta menőben.

Nem is mert többet hozzánk benyitni s csak az öreg Bogyiékat zsarolta egyre.

Elmult egy pár hónap. Dolgozott a pálinka s lassan lassan egy omladozó, puszituló rom lett a régi, hatalmas, erős emberből. Egyre görbébben, durvább, komorabb tekintettel járt. Egyre jobban ugatta a Pufi is. Egészen rákapott. Szinte várta s ha jött, majd letépte. Szőke pedig szidta, fenyegette. Sokszor mintha egyenesen azért jött volna, hogy Pufival huzakodhasson. S mindnyájan éreztük, hogy elkeseredett, engesztelhetetlen harc folyik kettőjük közt és ebben a harcban mink a Pufi pártján vagyunk.

Ekkortájt történt egy délelőtt. Épen Bogyi bácsiéknál cukroztam, mikor csak benyit hozzájuk Szőke. Félve huzódtam előle.

— Hehehe — nevetett rosszakaratu, kárörvendő vigyorgással. — Nem árult el a Pufi, ugy-e? Nem is ugat az már többet. Sintérkézre keritettem. Azóta nyuzzák is. Hehehe!

Ragyogott az arca a részeg, tolakodó kárörömtől. Én meg csak néztem rá. Még sohasem éreztem, amit akkor. Addig csak rossz embernek tartottam Szőkét, akit a pálinka tett rosszá. Féltem tőle. De most, ahogy ott vigyorgott gonosz, győztes kárörömmel, valami vad, tehetetlen boszuvágyat éreztem ellene. Egy uj, addig ismeretlen kinzó indulatom támadt. Meggyülöltem azt az embert, mert kiritt a tekintetéből a kárörömamért szomoruságot szerezhetett nekünk. S vérig sértette a büszkeségemet a nézése, mert égett benne a tudat, hogy Pufival együtt minket is legyőzött. És gyermeklétemre is éreztem, menynyit vesztettem azon a napon. Mert akkor tanultam meg először, mi a — gyülölet?

Ábrahám Ernő.

00000242

őrnaggyá *Kübech* Ferenc báró százados neveztettek ki.

— **Az Oltáregylet** ez uton értesiti tagjait, hogy májusi szt. miséje nem a szeminariumi templomban fog megtartani, hanem a barátok templomában reggel 8 órakor. — † Steiner Fülöp püspökért pedig a szokásos szt. mise április 30-án, szombaton reggel 8 órakor a szemináriumi templomban.

— **A Jézus Szive templomra**

Kornis Józsa grófnő . . . . . 1000 K.
Gudenus Ervin báró . . . . 1000 „
Thurn Taxis hercegnő . . . . 100 „

voltak kegyesek ajándékozni.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Csecsinovits Gyula székesfehérvári adóhivatali ellenőrt adóhivatali pénztárossá nevezte ki.

— **Közgyülés a városnál.** Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósága folyó évi április hó 30-án délután 3 órakor a városház nagytermében rendes havi közgyülést tart a következő tárgysorozattal:

A polgármester jelentése városunk közigazgatásának március havi állapotáról. — A tanács pártoló véleménnyel terjeszti be dr. Vermes Mihály bizottsági tagnak inditványát a közigazgatási gyakornoki állás betöltése iránt. Fizetése a költségvetésbe fel van véve. — Ugyanaz elfogadás végett beterjeszti a felsőbb leányiskola tanári testülete által létesitett dr. Saára Gyula alapitvány alapitó levelét. Alapitványi tőke 1000 korona. — Ugyanaz a hivatalos óráknak d. e. 8-tól délután 2 óráig, azaz egyfolytában behozása iránt. Kezdődnék május 1-én. A szükséges délutáni ügyeletes szolgálatról 3-tól 5-ig a tanácsi előterjesztés gondoskodik. — Ugyanaz beterjeszti elfogadás végett a kerékpárok s motoros közlekedési eszközökre vonatkozó szabályrendelet tervezetét. — Ugyanaz előterjesztést tesz a törvényház melletti városi teleknek házhelyekül eladása tárgyában. Az árverési feltételek szerint kikiáltási ár a ligetsor felöl 60, a vásártér felöl 30 kor. Végleges jóváhagyástól számitott 3 év alatt beépitendő, csakis emeletes házakkal, zárt sorokban. Községi pótadó mentesség az állami adómentesség tartamára. — Ugyanaz javasolja, hogy a Purger malom s a hozzátartozó bérföldek 1910 április 1-től 1920 április hó 1-ig Kócsy Gy. Nándornak évi 700 koronáért bérbeadassanak. — Ugyanaz javasolja, hogy a Rózsáskerti fürdőt folyó 1910. évre, évi 700 koronáért özvegy Lakovits Mihálynénak bérbe adjak. — Ugyanaz fedezet hiányában nem javasolja az iskolaszéknek a konyhakerthez vizemelő-gép felállitása iránti kérelmét. — Ugyanaz javasolja, hogy Lindermann Antal hordóhitelesitő, minthogy lakbére nincs, ennek pótlására 1910. január 1-től 240 kor. működési pótlékot kapjon. — Ugyanaz M. Kiss Mihály és társainak a János futási és fövenyi tanya-gazdaságok parcellázása iránti kérelme tárgyába javaslatot tesz. A János futási tanyagazdaságnak ujabb 1 évre parcellázás nélkül bérbeadását javasolja általában az eddigi feltételekkel, A fövenyi tanya-gazdaságnál ellenben 86 kat. hold parcellázását ajálja. — Ugyanaz nem javasolja Imrich Viktor és társai őrhalmi szőlőbérlők azon kérelme teljesitését, hogy bérföldeiket a város nekik eladja, mert a magyar holdanként felajánlott 5—600 kor. nem fogadható el. — Ugyanannak előterjesztése a Deák Ferenc-utcai iskola felszerelése tárgyában. — Ugyanaz ezen iskola gőzfütése és vizvezetékének berendezése tárgyában, — Ugyanaz ezen iskola lépcsőházának a tervtől eltérően 1000 kor. több költséggel diszesebb kiépitése tárgyában. — Ugyanaz ezen és az iparisko lához állandó szolgai állás szervezése, ugyanezen iskolához a 6 téli hónapra kisegitő szolga alkalmazása, a községi leányiskolánál ideiglenes szolga megtartása iránt. — A nyugdij felügyelő bizottság javasolja Reé István rendőrkapitánynak saját kérelmére junius 1-től, a milleniumi 4 évvel együtt 40 évi szolgálat utáni 5200 koronával nyugdijazását. — Ugyanaz javasolja Bögyös József rendőrnek saját kérelmére, betegség cimén 12 év, 6 hó után 315 kor.-val nyugdijazását. — Több teleküay. — Tanácsi előterjesztés a Deák Ferenc-utcából a Lövöldö-utcába uj utca nyitása tárgyában. — Ugyanaz az ökörtől tüzkárosultaknak 200 korona segélyt javasol. — Ugyanaz javasolja, hogy a városi utkaparók kérelme 54 kor. havi illetésüknek 1910. julius 1-től 64 koronára emelése iránt a költségvetési bizottsághoz utaltassék. — Ugyanaz javasolja, hogy Bartos István utfelügyelőnek 68 kor. havi fizetése 80 koronára, Rapai József 60 kor. fizetése 72 koronára emelése iránti kérelme a költségvetési bizottsághoz utaltassék. — Ugyanaz javasolja, hogy Katics Ferenc véglegesitett napidijas kérelme 3 korona napidijának julius 1-től 4 koronára emelése iránt a költségvetési bizottsághoz utaltassék. — Ugyanaz nem javasolja, hogy Mészáros Sándor ideiglenes végrehajtó 3 kor. napidiját 1910. julius hó 1-től 4 koronára emeljék. — Ugyanaz Lendvai Ferenc napidijasnak 150 korona fizetési előleg iránti kérelmét teljesitésre nem ajánlja. — Ugyanaz javasolja, hogy Winkler Vilmos főmérnök részére, németországi tanulmány utra a város által 500 kor. segély adassék.

— **Szociálista képviselő jelölt a váli kerületben.** A váli kerületben Lukács János budapesti vendéglős állitólagos függetlenségi és 48-as kisgazda és kisiparos párti képviselő jelölt e hó 24-én néhány bicskei szociálista társaságában a kerület több községében beszédet mondott. Szociális izü beszédében a kormányt, a főpapságot és nagy nagybirtokosokat támadta, igérve mindent a népnek. Beszédét kevés és épen nem választókból álló pár ember hallgatta. Nem tudjuk, hogy Lukács ur hogy tolta fel magát képviselő jelöltnek és honnét kapott engedélyt arra, hogy a népet a fenálló rend ellen izgassa. Ellene különben e miatt a feljelentés megtétetett.

Mint érdekes dolgot emlitjük ez ügyben, hogy a váli kerület községeiben több vendéglős és korcsmáros kapott a vendéglősök hivatalos lapjának, a „fogadó"-nak szerkesztőségétől nyilt levelet, melyben nem a leghizelgőbb jelzőkkel illetik a budapesti „kurta korcsmárost". Egyik budapesti napilap szerint pedig jobb nevü — név szerint felsorolt — budapesti korcsmárosok és vendéglősök erkölcsi és anyagi támogatásban részesitik Lukácsot.

Annyi bizonyos, hogy Lukács János neve nem jön számitásba a választások alkalmával.

— **Katonai szemle.** Báró Hauer Lipót vezérőrnagy folyó hó 28-án reggel Budapestről városunkba érkezett s itt szemlét tartott az uhlánus ezred és az itt állomásozó equitáció felett.

— **Szerencsétlen halál.** A gyermek a szülőre nézve áldás és öröm. De bánat forrása is lehet. Piski László kereskedő, vár. biz. tag életére mély szomorusággal nehezedett egyetlen fiának Lajosnak élete, a ki már ifjuságában sok gondott szerzett szülleinek. Szinte széparcu fiu volt, de a kit idegbaja következtében már korán orvosi kezelésre kellett bizni. A szülői gondoskodás nem volt eléggé erős hozzá, hogy a gyakran beszámithatlan ifju cselekvéseit ellenőrizni tudja. Beszállitották a budapesti lipótmezei őrültek házába, a hol az utóbbi időben állapota mindinkább rosszabbodott. Kedden egy erősebb roham lepte meg, a mikor hirtelen meghalt. Holttestét városunkba szállitották a hosszu temető kápolnájából holnap d. u. 3 órakor helyezik csöndes siri nyugalomra.

— **Jegyzőválasztás.** Fehérvárcsugón ma d. e. volt a községi jegyző választása Kovács Sándor móri főbiró elnöklete alatt. Pályáztak Orsonits Imre pusztavámi, Fülöp István velegi és és Halmos Alajos gánti községi jegyzők. Orsonits Imre 15, Halmos Alajos 14 szavazatot kapott s igy Orsonits Imre lett a község jegyzője.

— **Államsegély a kereskedő tanonc iskolának.** A közoktatási miniszter a székesfehérvári kereskedelmi társulat által fentartott kereskedő inas iskolának államsegélyt utalványozott ki és az idevaló adóhivatalban folyósitotta. Az iskola rászolgált az állam segélyére, mert a város válláról nagy terhet vesz le, amit maga a város is méltányol, mert maga is segélyezi. A mi kereskedő inas iskolánk egyike az ország legrégibb ilyen iskoláinak: 1853-ban alapitották és eddig a társulat a maga erejéből tartotta fenn, majd 60 éves fennállás után részesiti most a miniszter államsegélyben. Mindenesetre örvendetes körülmény.

— **Elfizetett 2000 korona.** Belopotoczky József adóhivatali pénztárnok beperelte Kusovits Győző vármegyei irodaigazgatót, hogy az a mult év november 1-én 2000 koronát, amelyet tévedésből fizetett neki, jogtalanul elsajátitott. A kir. járásbiróság felmentette Kusovitsot, mert a vádat beigazolva nem látta. Belopotoczky felebbezése folytán az ügy a kir. törvényszék felebbviteli biróságа elé került, amely a folyó hó 28-án tartott tárgyaláson helybenhagyta a járásbiróság itéletét.

— **Öngyilkos fiu.** Bényi István, Bényi András Malom-utca 18. szám atatti lakos fia, a ki Fröschl János épitésznél volt, mint ácstanonc alkalmazva, vasárnap eltünt s azóta csavargott. A 14 éves fiu ma éjjel kiment atyjának a Nyerges dülőben levő szőllejébe, az ablakon át bebujt a hajlékba s ott egy istrángra a mestergerendára felakasztotta magát. A fiu öngyilkosságát ma reggel vették észre a szőlőhegyen dolgozó munkások, akik az esetet azonnal bejelentették a rendőrségnek, ahonnan Zavaros Aladár rendőrkapitány, dr. Molnár József ker. orvos és Liszt Ferenc rendőrbiztos mentek ki a helyszinre, de már csak a beállt halált konstatálhatták. Bényi Istvánnál semminemü irást nem találtak, amiből öngyilkosságának okát megállapithatták volna, de hozzátartozói valószinünek tartják, hogy Bényi István megunta a kósza életet s azért akasztotta fel magát. A hullát a városi hullaházba szállitották.

— **Tüz.** A Sárkereszturhoz tartozó Szent Imre pusztán a püspöki birtok cselédségének tulajdonát képező sertésólak, nehány ki nem mentheteit sertéssel együtt elégtek. A tüz oka ismeretlen.

— **Halálos esés.** Susánszky István 31 éves, Sárszentmihályhoz tartozó Sági szőlőhegyi lakos épülő házán dolgozott s f. hó 27-én délután leesett a padlásról a pincébe és az esés folytán koponyarepedést szenvedett, melynek következtében meghalt.

— **Féltékeny legény.** Alapon 1909. május 31-én egy táncmulatságon Tóth István ottani legény ifj. Lénárt István kedvesét hivta el táncolni. A féltékeny Lénárt dühében bicskát rántott és Tóthot kétszer mellbeszurta, ugy, hogy gyógyulása egy hónapig tartott. Lénártot a helybeli kir. törvényszék f. hó 27-én 6 hónapi börtönre itélte.

Stoewer-Record ***irógépek és az összes irógépkellékek raktára*** **Klökner Péter** ***cs. és kir. udv. könyokereskedésében Székesfehérvárott.***

— **Megmarta a veszett kutya.** Kálozon Varga Kálmán ottani lakosnak 2 éves fiacskája az udvaron játszadozott a napokban s egy kutya megmarta a játszó gyermeket. A harapós ebet kiirtották s az állatorvos veszettséget állapitott meg rajta, miért is a kis fiut felvitték a Pasteur-intézetbe, Kálozon pedig 40 napig tartó ebzárlatot rendeltek el.

— **Öngyilkos öregember.** Hanz József 60 éves zámolyi lakos f. hó 24-én, mig a felesége a helybeli vásáron járt, odahaza felakasztotta magát. Hazatérő felesége már csak a holttestét találta meg a kamarában.

— **Tolvaj kocsis.** Folyó hó 26-án a Fehér Bárány vendéglőben Gyenes Mihály árokszállási születésű kocsis a vendéglőstől éjjeli szállást kért. A vendéglős Gyenesnek az istállóban adott helyet. Gyenes az istállóban egyedül maradt s felhasználva az alkalmat, Arany János mindenesnek az istállóban elhelyezett ruháit mintegy 60 kor. értékben ellopta és megszökött. A rendőrség a tolvaj kocsist keresi.

Gyermekkocsik, gyermekágyak, vasbutorok és takaréktüzhelyek nagy választékban kapkatók Márkus Simon Fia cégnél. Jókai-utca 16.

242|1910. vhjt. szám

Árverési hirdétmény.

Alulirt biróságі végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a székesfehérvári kir. járásbiróság 1909. Sp. I. 1243|3 számu kiküldő végzése következtében özv. Löwinger Józsefné javára 640 K. s jár. erejéig 1910. évi február hó 4-én foganatositott biztositási végrehajtás utján lefoglalt és 294 K. 48 f.-re becsült következő ingóságok, u. m.: pálinkatüzleti berendezés, hordók, pálinka stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székesfehérvári kir. járásbiróság 1910-ik évi VI. 172|3 számu végzése folytán Székesfehérvárott, Simor utca 11 sz. levő palinka üzletben leendő eszközlésére 1910. évi április hó 29-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő igóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, a menynyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig nálam irásban vagy szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biroság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Szfehérvárott, 1910. évi ápil. 27-napján.

Andaházy Antal,
kir. bir. végrehajtó.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.

00000243